

Openbaargroen-awards

extra nummer van Groencontact

de beste groenprojecten van 2023

Colofon

Groencontact

Is een vakblad over openbaar groen van de Vereniging voor Openbaar Groen (VVOG) vzw. Het verschijnt 5x per jaar. Je ontvangt het als lid of je kan een abonnement nemen.

www.groencontact.info

Redactie

Filiep Bouckenooghe, hoofdredacteur
Leen Devinck | Vito Leyssens | Joren Steurs

Columnist

An Rekkers

Redactienetwerk

Wij werken vaak samen met gastschrijvers. Hiervoor onderhouden we goeie contacten met universiteiten, hogescholen, onderzoekscentra ... die actief zijn in ons vakgebied. Daarnaast brengen we 'best practices en ervaringen' van de groenambtenaren uit lokale besturen. Mocht je zelf een interessante case, onderzoek ... hebben die in Vlaanderen moet gekend zijn, aarzel dan niet ons te contacteren.

Eindredactie

Filiep Bouckenooghe | filiep.bouckenooghe@vvog.info

Redactieadres

Predikherenrei 1c | 8000 Brugge
T. 050 33 21 33 | groencontact@vvog.info

Vormgeving

Grafisch Bureau Neiryck | Brugge | gdn-Brugge@telenet.be

Druk

Drukkerij Jacobs | Brugge | www.drukkerij-jacobs.be

Advertenties

VVOG | Predikherenrei 1c | 8000 Brugge
T. 050 33 21 33 | groencontact@vvog.info

Abonnementen

Een jaarabonnement van 5 nummers kost (incl. BTW):

Standaard abonnement (Gedrukt & digitaal)
• België: € 60 | Buitenland: € 75 | Studenten: € 30

Digitaal abonnement

• Normaal: € 50 | Studenten: € 20
• Een los nummer kost: € 20 (gedrukt)

Abonneren kan door overschrijving van het juiste bedrag op IBAN BE82 0680 5419 8068 | IC GKCCBEBB met de mededeling: 'nieuw abonnement Groencontact' BTW BE 0414 897 902

Copyright

Het nadrukken of overnemen van artikels mag enkel gebeuren na voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur(s) én de redactie. Gelieve eerst contact op te nemen met de redactie.

Verantwoordelijke Uitgever

Elsie Desmet | Predikherenrei 1c | 8000 Brugge
BTW BE0414 897 902 | RPR Gent - Afd. Brugge

Ondertekende artikels en advertenties vallen onder de verantwoordelijkheid van de auteurs, respectievelijk adverteerders. Het opnemen van een artikel of advertentie betekent niet noodzakelijk dat de VVOG of de redactie een gelijkaardig standpunt innemen.

ISSN

0250-7706

Milieubijdrage

Groencontact wordt gedrukt op papier afkomstig uit verantwoord beheerde bossen en wordt verstuurd onder recycleerbare papieren omslag.

De verwachtingen zijn meestal hoog

Als consulent tuinaanleg bij de Vlaamse vakverenigingen Sint-Fiacre en Groen Groeien mocht ik dit jaar, samen met mijn collega Jarne Depaep, de Openbaargroen-awards 2023 mee jureren. Tijdens de jureringsrondes, waar zowel stedelijke als landelijk gelegen projecten werden beoordeeld, viel mij op dat iedereen wel een mening en een eigen visie heeft wat betreft de aanpak van openbaar groen en infrastructuur. Zowel burger, openbaar bestuur, als de professionele tuin- en groenaannemer kunnen verschillen. Uit deze vaststelling blijkt dat het publieke en maatschappelijke belang van het onderwerp 'groenaanleg' in het openbare landschap een steeds grotere rol krijgt, opeist en niet te onderschatten is!

Naast de private markt zijn veel tuinaannemers ook betrokken bij de aanleg van openbare infrastructuur. De verschillende modules die de wedstrijd omvat, zijn een mooie emulgator van alle disciplines die essentieel zijn om een openbare ruimte en een tuin tot een hoger niveau te tillen. Er is aandacht voor biodiversiteit en duurzaamheid en dat niet alleen in het onderdeel 'Bijenvriendelijke gemeente'.

Met het 'Label Klimaatbestendig project' belicht de VVOG een thema dat dagelijks speelt bij alle belanghebbende partijen in de sector. Tuinaannemer, openbaar bestuur en sierteler hebben als gemene deler het zoeken naar sectorgerichte oplossingen, toekomstgericht aanplanten van klimaatbestendige soorten, het plaatsen van groenblauwe infrastructuur om beter om te gaan met extreme waterhuishouding. Het mag gezegd worden: de sector is op dit moment een ware PROEFTUIN aan klimaatoplossingen.

Heel wat steden en gemeenten participeerden dit jaar in het wedstrijdonderdeel 'Label PLUS groen'. Centraal in het verhaal van het label is het creëren van nieuwe groenruimte. Om dit te bereiken, zie je dat, afhankelijk van de locatie, verschillende methodes worden toegepast. Zo springen er heuse tuinvijken als paddenstoelen uit de grond in urbaan gebied en zijn er braakliggende stukken land die door de overheden niet worden gebruikt en worden omgetoverd tot voedselbos. Vaak wordt er ook gedacht aan de toekomst! Waar voorheen betonnen speelpleinen of parkings waren, wordt er plaats geruimd voor speelbossen, waar kinderen hun eerste connectie met natuur kunnen leggen. De openbare besturen nemen initiatief om nieuw belevingsgroen te creëren waar jong en oud plezier aan beleven.

In het onderdeel 'Groene gemeente' worden zowel kleine als grote groenprojecten beoordeeld, los van het tijdsbestek waarin ze zijn gerealiseerd. Elk project, groot of klein, komt voor deze categorie in aanmerking. Mooi om te zien is dat de projecten soms heel klein beginnen. Na verloop van tijd gebeurt het dat ze door burgerparticipatie op organische wijze uitgroeien tot iets veel groter. Soms begint het met een border onderhouden en eindigt men met een volledige vergroende wijk. Op begraafplaatsen start men met aangepast maai-beheer en wordt er verder geëvolueerd naar een groene oase aan rust, waar plaats is voor bomen, veldbloemen, wilde borders en selectief onkruidbeheer. Bovenal proberen de lokale besturen deze betonnen plekken om te vormen naar zones waar je aan vrijetijdsbesteding kan doen. Steeds meer vloeien natuur en tuinbeheer in elkaar over en vullen ze elkaar zelfs aan.

De verwachtingen van een omgevingsaanleg zijn meestal hoog. Ze vragen veel expertise en worden door iedereen gezien. Daarom is een wedstrijd als de Openbaargroen-awards een mooie kans om bij te leren, te laten zien wat je kan en in contact te komen met de verschillende federaties die de sector overkoepelen en jou bij je openbaargroen-project kunnen verder helpen!

Mathias Gysbrechts

AVBS

Leden (2023)

Aalter, Aartselaar, Alken, Antwerpen, Anzegem, Assenede, Avelgem, Balen, Beernem, Beerse, Beersel, Begijnendijk, Beringen, Berlaar, Berlare, Beveren, Blankenberge, Bocholt, Boechout, Bonheiden, Boom, Bornem, Brasschaat, Brecht, Bree, Brugge, Buggenhout, Damme, De Haan, De Panne, De Pinte, Deerlijk, Denderleeuw, Dendermonde, Dessel, Destelbergen, Diepenbeek, Diksmuide, Duffel, Edegem, Eeklo, Erpe-Mere, Essen, Evergem, Geel, Genk, Gent, Gistel, Grobbendonk, Haacht, Hamont-Achel, Harelbeke, Hasselt, Heist-op-den-Berg, Hemiksem, Herk-de-Stad, Heusden-Zolder, Heuvelland, Hoesele, Holsbeek, Hoogdele, Hoogstraten, Houthalen-Helchteren, Houthulst, Hove, Ichtegem, Ieper, Ingelmunster, Izegem, Jabbeke, Kalmthout, Kampenhout, Kapellen, Kasterlee, Knokke-Heist, Koksijde, Kontich, Kortrijk, Kraainem, Kruibeke, Kuurne, Laakdal, Laarne, Landen, Langemark-Poelkapelle, Lede, Leopoldsburg, Leuven, Liedekerke, Lier, Lint, Lochristi, Lokeren, Lommel, Londerzeel, Lubbeek, Lummen, Machelen, Maldegem, Mechelen, Meerhout, Melle, Menen, Merelbeke, Meulebeke, Moerbeke, Mol, Mortsel, Nazareth, Niel, Nieuwpoort, Nijlen, Olen, Oostende, Oosterzele, Oostkamp, Opwijk, Oud-Turnhout, Oudenaarde, Oudenburg, Oudsbergen, Overijse, Peer, Pelt, Poperinge, Putte, Puurs-Sint-Amands, Ranst, Ravels, Retie, Rijkevorsel, Roeselare, Rumst, Schilde, Schoten, Sint-Genesius-Rode, Sint-Gillis-Waas, Sint-Katelijne-Waver, Sint-Martens-Latem, Sint-Niklaas, Sint-Truiden, Staden, Steenokkerzeel, Stekene, Temse, Ternat, Tervuren, Tessenderlo, Tielt, Tielt-Winge, Tienen, Torhout, Tremelo, Turnhout, Veurne, Vilvoorde, Vosselaar, Waasmunster, Waregem, Wervik, Westerlo, Wetteren, Wevelgem, Wezembeek-Oppeem, Wielsbeke, Willebroek, Wingene, Wommelgem, Wuustwezel, Zandhoven, Zaventem, Zedelgem, Zele, Zoersel, Zonhoven, Zottegem, Zwalm, Zwevegem, Zwijndrecht

Bestuursorgaan (2019-2025)

Elsie Desmet, Torhout, voorzitter
Filip Kegels, Beveren, ondervoorzitter
Laurence Libert, Hasselt, ondervoorzitter
Yves De Bosscher, Harelbeke
Jan De Broyer, Overijse
Raf De Canck, Lubbeek
Goele Fonteyn, Brasschaat
Carl Hanssens, Sint-Niklaas
Patrick Roose, Menen
Francisco Sanchez Santos, Boom
Danny Taghon, Lochristi
Jean Vanhees, Beringen
Nicole Van Praet, Bornem
Dirk Vanseggelen, Pelt
Anja Vermeulen, Kraainem
Filiep Bouckenooghe, directeur

Centrumstedenoverleg

Antwerpen, Brugge, Genk, Gent, Hasselt, Kortrijk, Leuven, Mechelen, Oostende, Roeselare, Sint-Niklaas, Turnhout

Lerend Netwerk Oost

Alle aangesloten steden en gemeenten uit de provincies Antwerpen, Limburg en een deel van Vlaams-Brabant.

Lerend Netwerk West

Alle aangesloten steden en gemeenten uit de provincies West-Vlaanderen, Oost-Vlaanderen en een deel van Vlaams-Brabant.

De Vereniging voor Openbaar Groen (VVOG) is een vereniging van Vlaamse steden en gemeenten met het statuut van een vereniging zonder winstoogmerk (vzw). De aangesloten steden en gemeenten hebben het statuut van werkelijk lid. Provincies en andere lokale besturen kunnen ook aansluiten als werkelijk lid. Natuurlijke en publiekrechtelijke personen kunnen enkel aansluiten als toegetreden lid met beperkte dienstverlening.

VVOG werd in 1974 opgericht op initiatief van zeven Vlaamse steden: Antwerpen, Brugge, Gent, Mechelen, Oostende, Sint-Niklaas en Vilvoorde.

VVOG fungeert als kennis- en informatiecentrum op het vlak van openbaar groen. De leden gemeenten kunnen op elk moment beroep doen op de verschillende vormen van dienstverlening (zie hiernaast).

VVOG biedt aan de mandatarissen en ambtenaren van de aangesloten steden en gemeenten een forum waar vak kennis en ervaring in verband met het 'groene' kunnen uitgewisseld worden en waar oplossingen voor 'groene' problemen met collega's en vakgenoten kunnen besproken worden.

Secretariaat

Vereniging voor Openbaar Groen
Predikherenrei 1c | 8000 Brugge
T. 050 33 21 33
info@vvog.info | www.vvog.info

Medewerkers

- Filiep Bouckenooghe | filiep@vvog.info
directeur | algemene leiding, communicatie, sponsoring, bestuursorganen
- Peter Vandyck | peter@vvog.info
openbaargroen-adviseur, vorming
- Leen Devinck | leen@vvog.info
openbaargroen-adviseur
- Vito Leyssens | vito@vvog.info
stafmedewerker
- Joren Steurs | joren@vvog.info
openbaargroen-adviseur
- Doreen Leuntjens | doreen@vvog.info
secretariaat, ledenzorg
- Dirk Neiryck | dirk@vvog.info
boekhouding, communicatie, ICT

Partners

VLAM
VMM
Dep Omgeving
VMSG
ANB
Stadswerk
Entente Florale Europe

VVOG is actief lid van

Bacterievuur | Beleidstactieken tuinen en groene infrastructuur | Bosgids | De Bosalliantie | Duurzaam gebruik pesticiden | Ecocities | Garlock | GreenDeal Sportdomeinen | Klimaatbomenexpertengroep (Limburg) | label Natuurinclusief werken | Leiedal | Natuur en gezondheid | Nitropol | Onderzoek VIVES straatbomen bodem | Ontwikkeling van groene infrastructuur | SB 250 | SBO project RESPONSE | Straatbomen | Studie biomassaprojecten | Tetra | Houtkanten(actie)plan | AWV vademecum

Missie

VVOG is een vakorganisatie van en voor groenmedewerkers en politiek verantwoordelijken voor groenbeleid van de lokale besturen in Vlaanderen. Wij promoten het openbaar groen in al zijn vormen en streven naar meer groenbeleving. Daarvoor ondersteunen we de lokale besturen in het ontwikkelen van een breed groenbeleid: uitrollen structurele groenvisie, realiseren van groenprojecten en kwalitatief beheren van groen.

Strategische doelstellingen

- VVOG, van en voor de steden en gemeenten
- VVOG, als kennisdeler
- VVOG, als netwerkorganisatie
- VVOG, als pionier

Kenniscentrum

Groencontact De VVOG publiceert een 3-maandelijks vaktijdschrift over openbaar groen. Groencontact is tevens het contact- en informatieblad van en voor de leden.

Zakboekjes Handige praktijkgidsen in pocketformaat met praktisch bruikbare info voor groenambtenaren, studie bureaus en terreinbeheerders op het terrein

Boomwaardcalculator Handige digitale tool om snel de waarde van bomen of een schadevergoeding te berekenen

Studiedagen Jaarlijks organiseert de VVOG één of meerdere studiedagen (symposia, congressen).

Seminaries en studiebezoeken Meerdere keren per jaar worden voor de leden seminars en/of vakexcursies georganiseerd over concrete groentema's.

Communicatie

GroenMail De VVOG publiceert een elektronische nieuwsbrief met actuele informatie over het 'groene' vakgebied. Inschrijven kan op info@vvog.info

Website Op de website van de VVOG vindt men allerlei nuttige informatie over het vakgebied. Meer en meer wordt de website hét interactieve medium waarmee de VVOG communiceert met haar leden | www.vvog.info

Facebook Op sociale media willen wij informeren en debatteren over openbaar groen www.facebook.com/verenigingvooropenbaargroen

Vorming en opleiding

De VVOG organiseert gespecialiseerde cursussen op maat van de gemeenten. De cursussen zijn zowel theoretisch als praktijkgericht en bieden een volledig opleidingstraject in functie van de kennis van de cursisten. VVOG is door de Vlaamse overheid erkend als opleidingscentrum.

Openbaargroen-awards

Dit is een jaarlijkse wedstrijd waaraan alle Vlaamse gemeentebesturen kunnen deelnemen. Op die manier wil de VVOG interessante en voorbeeldstellende groenprojecten meer bekendheid geven. Bijzondere aandacht gaat uit naar projecten die bijenvriendelijk, klimaatbestendig en PLUSgroen zijn.

Partnerships

Openbaargroen-awards 2023

De 'Openbaargroen-awards' is de jaarlijkse wedstrijd van de VVOG waar alle Vlaamse lokale besturen kunnen aan deelnemen. Deze jaarlijks wedstrijd organiseren we in nauwe samenwerking met VLAM en dus ook BFG en AVBS, het Departement Omgeving (Week van de bij) en de Vlaamse Milieumaatschappij. Deze extra editie van Groencontact geeft jou een overzicht van de mooiste groenprojecten in het publiek domein in Vlaanderen. We wensen jullie heel veel leesplezier en inspiratie!

In 2023 werd de wedstrijd met succes vernieuwd

We kunnen jullie de volgende wedstrijdonderdelen voorstellen: twee thema's, twee nieuwe labels en één award.

- Het eerste thema is 'Groene gemeente - groenprojecten'. Hier presenteren we projectmatige groenrealisaties die recent aangelegd zijn. Dit kunnen zowel groene stadsvernieuwingsprojecten zijn als kleine lokale onthardingsprojecten.
- Het tweede thema is de "Bijenvriendelijke gemeente". De wedstrijd 'Bijenvriendelijke gemeente' stimuleert reeds jaren steden en gemeenten om het openbaar groen bijvriendelijk te organiseren.
- Ons eerste nieuwe Label is "PLUSgroen". Met dit label willen we de komende jaren lokale besturen aanmoedigen om te investeren in nieuw groen.
- Ons tweede nieuwe Label is "Klimaatbestendig project". De doelstelling is dat groenprojecten bij lokale besturen bijdragen aan een verhoogde klimaatbestendigheid.
- Als laatste delen we nog een "Groenaannemer-award" uit. Deze award beloont een specifieke groenaannemer voor zijn project in het openbaar domein.

Dank aan deelnemende gemeenten, organisaties en sponsors

De VVOG bedankt alle organisaties en sponsors voor hun medewerking en wenst alle deelnemende steden en gemeenten van harte te feliciteren met hun inspanningen om onze leefomgeving te vergroenen. Het is misschien een cliché, maar iedere deelnemer is winnaar!

Nieuwsgierig? Benieuwd wie genomineerd is? Benieuwd hoe de jury jullie project kon smaken? Ontdek het in deze speciale editie van Groencontact. Veel leesplezier!

Filiep Bouckenoghe

Directeur VVOG | Coördinator Openbaargroen-awards

vereniging voor
openbaar groen

VVOG

Vereniging voor Openbaar Groen
Predikherenrei 1c | 8000 Brugge
T. 050 33 21 33 | info@vvog.info
www.vvog.info | www.groencontact.info

VLAM.be

VLAM

Vlaams Centrum voor Agro en Visserijmarketing
Koning Albert II-laan 35 (bus 50) 1030 Brussel
T. 02 552 80 11 | vlam@vlam.be
www.vlam.be | www.openbaargroen.be
www.groenvanbijons.be

**VLAAMSE
MILIEUMAATSCHAPPIJ**

VMM

Vlaamse Milieumaatschappij
Dr. De Moorstraat 24-26 | 9300 Aalst
klimaatadviseurs@vmm.be | www.vmm.be
www.vmm.be/klimaatportaal

**DEPARTEMENT
OMGEVING**

Departement Omgeving

Graaf de Ferrarisgebouw
Koning Albert II-laan 20, bus 8 | 1000 Brussel
T. 02 553 80 11 | omgeving@vlaanderen.be
www.omgevingvlaanderen.be

Redactie Leen Devinck, Joren Steurs, Vito Leysens, Filiep Bouckenoghe | oga@vvog.info | Foto's VVOG | diverse gemeentebesturen
Website www.vvog.info > Openbaargroen-awards

Inhoud

3 van de redactie

De verwachtingen zijn meestal hoog | AVBS

6 groene gemeente

Onze Vlaamse toppers

- Label 'PLUSgroen'
- Label 'Klimaatbestendig project'
- Groenaannemer-award

9 Overzicht

10 Bebloemingsproject

12 Begraafplaats

14 Buurtgroen

16 Groene ader

18 Landschapsinrichting

20 Omgevingsgroen

22 Plantenperken

24 Speelgroen | Scholen

26 Themagroen

28 Tuinstraten

30 Wijkpark

32 bijvriendelijke gemeente

Zowel een bijvriendelijk beheer als sensibilisatie leiden tot het grootste succes

- Overzicht

34 Bijvriendelijkste gemeente 2024

- Brugge

- Izegem

36 Wat hebben we Blijgeleerd in ...

38 Gemeenten met 5 bijzymbolen

39 Gemeenten met 4 bijzymbolen

41 Gemeenten met 3 bijzymbolen

46 Gemeenten met 2 bijzymbolen

49 Gemeenten met 1 bijzymbol

50 klimaatbestendige projecten in de kijker

52 nieuw label 'PLUSgroen'

54 aanmoediging

56 overzicht Openbaargroen-awards 2023

Tabel met alle wedstrijdresultaten

60 het woord is aan onze jury

advertenties

Eliet ▶ 2 | Fleur ▶ 8 | Willaert ▶ 8 | Terracottem ▶ 8 | Plantura ▶ 63 | Profisi ▶ 63 | Krinkels ▶ 64

Extra bijlage

CG Concept Xtra 2023

Herman Pillaertpark, Gent

Groene gemeente | Groenprojecten

Onze Vlaamse toppers

vereniging voor
openbaar groen

**Openbaargroen
awards 2023**

In het wedstrijdthema “Groene gemeente – groenprojecten” werden een recordaantal groenprojecten ingediend. Het aankomende verkiezingsjaar '24 zal daar ongetwijfeld mee te maken hebben. Maar ook de restyling van de wedstrijd bracht een nieuwe dynamiek mee. Doch zijn het vooral jullie, de lokale besturen, die het gedaan hebben. Dikke proficiat! We mochten 154 projecten in de loop van de maanden juli, augustus en september bezoeken. Dit konden zowel groene stadsvernieuwingsprojecten als kleine lokale onthardingsprojecten zijn. De criteria die we voor ogen hielden: groenbeleving, creativiteit, burgerparticipatie, vernieuwing, ... Wat een weelde!

Tijdens de eindbespreking van 4 oktober '23 overliep de jury alle projecten. Bebloeming bestaat voortaan niet meer als afzonderlijk thema, maar is nu een categorie. De weerhouden projecten werden ingedeeld in elf categorieën: begraafplaats, bebloemingsproject, groene ader, omgevingsgroen, buurtgroen, wijkpark, landschapsinrichting, speelgroen/scholen, themagroen, plantenperken en tuinstraat. In elk van de categorieën werden laureaten en een rangorde aangeduid, zoals hierna vermeld. Ik wens iedereen van harte te feliciteren.

De meest inspirerende groenprojecten werden tijdens de Finaledag op 14 december voorgesteld. De laureaten ontvingen een getuigschrift en een geldprijs, geschonken door VLAM.

De beste projecten worden hierna kort beschreven en een alfabetisch overzicht vind je op pag. 9.

Filiep Bouckenooghe

Label "PLUSgroen"

In kader van het mentaal welzijn, de post-coronaperiode en een groeiende bevolking zagen we de voorbije jaren een spectaculaire groei in de groen- en natuurbeleving. Daarom willen we de komende jaren lokale besturen aanmoedigen om te investeren in **nieuw groen**. Dit kan zowel 'grijs wordt groen' zijn of een 'private tuin wordt openbaar'. Als het maar openbaargroen is die erbij komt, die er in de teller netto bij komt, kortom PLUSgroen. Nieuwe planten, een kleine ontharding zijn zeker zinvol maar behoren niet tot dit label.

Voor dit eerste jaar werden **16 projecten** weerhouden.

Label "Klimaatbestendig project"

De doelstelling is dat groenprojecten bij lokale besturen bijdragen aan een verhoogde klimaatbestendigheid. Hierbij nodigen we de lokale besturen uit om reeds bij de ontwerpfase op een actieve manier gebruik te maken van het 'Klimaatportaal' met zijn drie gratis webtools: Impacttool, plantool en projecttool (zie www.vmm.be/klimaatportaal). Zo laat de projecttool toe een adaptatiescore te berekenen, die aangeeft hoe je ontwerp erin slaagt de impact op hitte, droogte en wateroverlast terug te dringen.

Dus bij het toekennen van dit label wordt dit jaar vooral gekeken naar de maatregelen genomen inzake klimaatbestendigheid.

Voor dit eerste jaar werden **87 projecten** ingediend voor dit label. Allen hadden zeker één of andere beperkte invloed op klimaat. Klimaat leeft duidelijk bij de lokale besturen. Maar het moest een geïntegreerd verhaal zijn met zowel impact op hitte, droogte als wateroverlast. Hieraan voldeden slechts **12 groenprojecten**. We mogen wel ambitieus zijn want de gevolgen zijn groot. Maak daarom gebruik van het klimaatportaal en laat je project uitgroeien tot een echt klimaatbestendig project en haal dit label binnen.

Groenaannemer-Award

Lokale besturen doen meer en meer beroep op (openbaar)groenaanemers om hun projecten te realiseren. Met de groenaannemer-award willen VLAM en VVOG het maatschappelijk belang van openbaar groen in de kijker zetten en wijzen op de meerwaarde van een professionele aanpak door een groenaannemer. Hierbij wordt ook rekening gehouden met de vlotte samenwerking met het lokaal bestuur.

Deze award belooft een specifieke groenaannemer voor zijn project in het openbaar domein.

Dit jaar kwamen **18 projecten** in aanmerking.

- een **eervolle vermelding** gaat naar het project 'Sterrenweide' in Niel van aannemer 'The Lung Project'.
- het project 'Park Maaïke Kerrebroeck' in Brugge van aannemer 'Mahieu nv' te Oudenburg krijgt de **groenaannemer-award 2024**.

MAHIEU

Brugge
Park Maaïke Kerrebroeck

Mahieu nv
Oudenburg
www.mahieunv.be

Sint-Gillis-Waas

Basisschool De Zandloper

Gemeentelijke basisschool De Zandloper transformeerde de verharde speelplaats om tot een natuurlijke speelomgeving met diverse groene zones en speelelementen. Het nieuwe ontwerp, gericht op veiligheid en gezondheid, clusterde de verharding en creëerde groene ruimtes om kinderen actief buiten te laten spelen.

Eén van de doelen bij heraanleg was maximale infiltratie. Naast het ontharden van de speelplaats, werden er diverse wadi's voorzien, verspreid over het terrein. Dit niet alleen als speelse toevoeging, maar ook om water ter plaatse te laten infiltreren en zo de riolering te ontlasten. Natuurlijke speelpraktijken zoals wilgentunnels, heuvels, een boomstammenparcours en klimnetten werden geïntegreerd. Bestaande bomen werden behouden, gerooide exemplaren kregen een tweede leven als speeltoestel, en zelfs betontegels dienden als zitmuurtjes rond nieuwe groen-zones.

Op sommige plaatsen lopen nieuwe wandelpaden langs bestaande bomen. Om de wortels

niet te beschadigen, werden de paden niet uitgegraven maar hoger dan het maaiveld aangelegd. Er werd ook nieuwe beplanting voorzien, waarbij gekozen werd voor streekeigen beplanting en diverse soorten kleinfruit. Het ontwerp omvatte ook een herziening van de circulatie voor voetgangers, fietsers, automobilisten en hulpdiensten om de veiligheid rondom de school te verbeteren.

Beoordeling

De jury was laaiend enthousiast over de transformatie van de grijze massa tot een natuurlijke speelplaats met plaats voor avontuur. Het project scoorde hoog op klimaatbestendigheid, met ruimte voor infiltratie, respect voor bestaande elementen en hergebruik van materiaal. Het werd geprezen als een ecologisch, klimaatbestendig en vooral een heel leuk project!

oppervlakte: 4.445 m²
ontwerp: Davy Van Laere
aannemer: VMG De Cock & eigen regie
beheer: Eigen regie
contact: Bart Van Santen
adres: Zandstraat 16, Sint-Pauwels

Ichtegem

Speelplein Bengelberg

Het speelplein Bengelberg, gelegen aan de sporthal van Ichtegem, was aan een opwaardering toe. De gemeente startte hier een inspraak- en participatietraject op voor kinderen en jongeren. Hiervoor spraken ze gezinnen, verenigingen en de speelpleinwerking aan. Aan de hand van deze input werd een plan opgesteld door het Regionaal Landschap Houtland en Polders, met als ontwerper Grondig Groen, onder leiding van Jurgen Van de Walle.

Bij het nieuwe ontwerp werd gefocust op natuurlijk spelen, waarbij kinderen worden gestimuleerd door de omgeving en de natuur. Er werd extra aanplant voorzien van struiken, heesters, vaste planten en bomen. Enkele groenzones worden beschermd door een 'piratenafsluiting' van kastanjepalen en touw. De bomen midden in de speelzone worden voorzien voor schaduw.

Het natuurlijk spelen werd ook doorgetrokken bij de keuze voor speeltoestellen, die grotendeels bestaan uit natuurlijke en duurzame materialen. Ook de zone achter de sporthal, die meestal

verloren gaat, werd mee geïntegreerd in dit verhaal. Een kronkelende glijbaan overbrugt het hoogteverschil tussen deze zone en het bestaande speelterrein. Ook de rest van het landschap heeft nu glooiende heuvels, verbonden door een junglebrug. Daarnaast wordt ook het hemelwater betrokken door waterspeelelementen te integreren.

Beoordeling

De originele inkleding van het speelterrein kon de jury smaken. Het heuvelachtige speelterrein met natuurlijke elementen zoals groene borders, nieuwe bomen, natuurlijke speelelementen en het gebruik van water is een plezier om in te vertoeven en om je kinderen te zien spelen. De samenwerking met het Regionaal landschap en het betrekken van de jeugd maken het enkel beter.

oppervlakte: 5.070 m²
ontwerp: Regionaal landschap Houtland en Polder
aannemer: Regionaal landschap Houtland en Polder
beheer: Eigen regie
contact: Marlies Clarisse
adres: Keibergstraat 32, Ichtegem

Kortrijk

Parking wordt Groeningepark

Het groeningepark was voorheen een geasfalteerde parking die zich situeert aan de centrumrand van de stad. In kader van de groenstructuur werd deze omgetoverd tot een groene verblijfplaats. Er werd een participatietraject opgezet met de buurt, nabijgelegen school en zorggroep. In het voortraject werd een tijdelijke inrichting voorzien.

De bestaande bomen, heesters en vaste planten werden beschermd tijdens de werken en de bomen kregen een groeiplaatsverbetering door oa. ploffen. Voor de nieuwe aanleg werd het park in vier verschillende intensiteiten van beheer opgedeeld: Een stadszone met een intensief beheer, een flexibele zone voor o.a. kunst, evenementen... een gecultiveerde zone met bloemen en kruiden en een natuurzone met spelelementen. De zones zijn verbonden met een slingerpad uit eigen ontwikkelde betonstenen en er werden extra paadjes en open ruimtes gemaaid. Het hemelwater van de omliggende verharding en daken stroomt af richting de groenzones, de extensief beheerde wadi's en de lagergelegen waterspeelzone.

In de toekomst is er een mogelijkheid om water van hoger gelegen wijken in dit park te bufferen.

In totaal werd zo'n 2.700m² ont-hard en in het ontwerp gestreefd naar een hoge biodiversiteit. Door zijn strategische ligging verbindt het park het groene lint met de Kortrijkse binnenstad en maakt het deel uit van het binnenstedelijk wandel- en fietsnetwerk.

Beoordeling

De jury was heel enthousiast over het project. Niet alleen om de strategische inplanting en de grootte van het project, het was er ook gewoon leuk vertoeven. Elk plaatsje heeft zijn specifieke groenbeleving. Het inzetten op hemelwaterinfiltratie en het beschermen van de bestaande groenstructuren zijn enkel pluspunten. Het is een leuke plaats voor jong en oud om in te spelen en te vertoeven.

oppervlakte: 7.500 m²
ontwerp: Knockaert
aannemer: Grovebo wegenis en Holvoet groenaanleg
beheer: Holvoet groenaanleg
contact: Bram Segers
adres: Groeningestraat, Kortrijk
kostprijs: € 1.200.000

Lokeren

Heirbrug Molenpark

De doelstelling van het ontwerp was om een familievriendelijk park te creëren rondom de Heirbrugmolen. Deze molen is een beschermd monument en de site errond is aangeduid als beschermd stadsgezicht.

Binnen de site werd een amfitheater voorzien waar kleine evenementen kunnen plaatsvinden. Naast het amfitheater zijn er nog heel wat andere zitmogelijkheden waar u in alle rust kan vertoeven. Voor de kleinsten onder ons werd een natuurlijk speelparcours aangelegd. Ook het houten vlonderpad heeft een eigen aantrekkingskracht.

Het park werd zo aangelegd dat extensief maaibeheer mogelijk is: onderhoudsvriendelijk én goed voor de biodiversiteit. Een stukje van het park biedt ruimte voor Samentuin 't Bonenveld, waar buurt- en stadsbewoners met groene vingers, op een eigen of gedeeld perceel, samen groenten en fruit kunnen telen. Ook is er een pluktuin voorzien waar je als passant op termijn vruchten en fruit kan plukken.

Daarnaast zijn er in de site heel wat infiltratievoorzieningen in de vorm van wadi's aangelegd. Deze zijn niet alleen gunstig voor natuurlijke watervoorziening, ze zien er mooi uit en zijn een extra leuk element in de natuurlijke speelzone. De adviezen uit de verschillende participatierondes en van de belangrijkste stakeholders werden meegenomen in de verschillende fase van het ontwerp-proces.

Beoordeling

De jury verbleef er graag. Ieder plaatsje heeft zijn specifieke groenbeleving. Ook sterk aan dit project is dat er een recreatieve fietsroute langs komt en er een horecazaak de groenbeleving verhoogt. De site van de molen doet mensen dromen. Kortom: een site waar het leuk is om op vrije momenten naar toe te trekken om te ontspannen met alle leden van het gezin.

oppervlakte: 10.050 m²
ontwerp: Davy Van Laere Groeninzicht
beheer: Stoop Projects BV
contact: Lucas Nauts
adres: Heirbrugstraat 160
kostprijs: € 268.311

Klimaatbestendige projecten in de kijker

Nieuw label 'Klimaatbestendig' beloont de klimaatadaptieve inspanningen

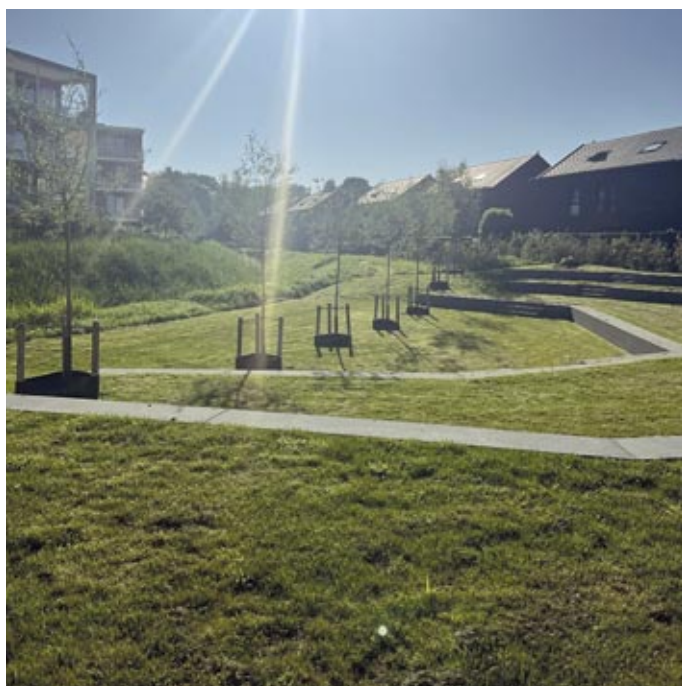
De effecten van klimaatverandering impacteren ons allemaal. Steden en gemeenten kunnen hun inwoners hier beter tegen beschermen door gericht adaptieve maatregelen in te plannen en uit te voeren. Een klimaatbestendig project heeft als doel de gevolgen van klimaatuitdagingen zoals wateroverlast, droogte en hittestress lokaal in te perken. Waar mogelijk zorgt zo'n project er ook voor om de impact van klimaatverandering in de ruimere omgeving te milderen op lange termijn. In hun rol als inrichter van het openbare domein, spelen steden en gemeenten een cruciale rol in het verwezenlijken van een klimaatbestendige leefomgeving.

Samenwerkingsovereenkomst VVOG - VMM

De VVOG en de Vlaamse Milieu-maatschappij (VMM) gaan een nieuwe samenwerkingsovereenkomst aan voor de komende zes jaar en lanceren samen het nieuwe label 'Klimaatbestendig project'. Steden en gemeenten die open-

Park Maaïke Kerrebroeck | Brugge

baargroenprojecten indienen voor de Openbaargroen-awards, kunnen meedingen naar het label als hun project de huidige en toekomstige effecten van klimaatverandering op het terrein bestrijdt. Voor deze eerste uitreiking kent de vakjury na een reeks terreinbezoeken het label 'Klimaatbestendig project' toe aan twaalf groenrealisaties. De laureaten ontvangen zowel een award waarmee ze het label kunnen aanbrengen bij het project, als een geldprijs geschonken door de VMM. In dit artikel stellen we twee projecten voor die jou kun-

nen inspireren om ook zelf aan de slag te gaan.

Sint Gillis Waas speelplaats De Zandloper

De speelplaats van gemeentelijke basisschool de Zandloper in Sint-Gillis-Waas heeft een aanzienlijke transformatie ondergaan. De adaptatiertools van het VMM Klimaatportaal (www.vmm.be/klimaatportaal) tonen aan dat de omgeving kampt met een significante hitte- en droogteproblematiek. Het is belangrijk dat kinderen kunnen spelen en leren in een veilige, aangename en (groenblauwe) klimaatbestendige omgeving.

De speelplaats, waarvan het hemelwater afwaterde naar de riolering, is nu maximaal onthard. Zes wadi's met een volume van 94 m³ bufferen regenwater. Zo stroomt het water niet meer af, maar kan het infiltreren in de bodem. Deze ingrepen beschermen tegen wateroverlast en droogte. De nieuwe multifunctionele ruimtes zijn groen ingericht en moedigen aan tot actief buitenspelen. Naast een wilgentunnel zijn ook vijf nieuwe streek-eigen bomen aangeplant. Deze bomen zorgen voor schaduw op de speelplaats en beschermen tegen hittestress. Minder vitale bomen zijn gerooid voor de veilig-

Speelplaats De Zandloper | Sint-Gillis-Waas

heid en krijgen een nieuwe functie als natuurlijke spelprykkels.

Met een dakoppervlakte van 1.000 m² kan er heel wat regenwater opgevangen en opgeslagen worden in hemelwaterputten voor maximaal hergebruik! De hierop aangesloten waterpomp vormt een extra spelelement op de klimheuvels. Het project mildert duidelijk de impact van hitte, droogte en wateroverlast, op langere termijn en tot buiten het eigenlijke projectgebied. De gedane ingrepen houden rekening met verschillende uitdagingen van klimaatverandering en de lokale situatie. Bovendien toont het project ook aan dat het mogelijk is klimaatadaptieve maatregelen te combineren met natuurlijke speeltuigen tot een mooi en functioneel geheel.

Brugge Maaïke Kerrebroeckpark

In een woonwijk nabij het Brugse centrum, vinden we de realisatie van het klimaatbestendig park Maaïke Kerrebroeck. Om voldoende draagvlak te creëren bij de buurtbewoners, werden zij vanaf de ontwerpfase van het park geconsulteerd. Hier tonen de adaptatiertools van het VMM Klimaatportaal dat de omgeving in de toekomst te maken krijgen met significante wateroverlast en

Speelplaats De Zandloper | Sint-Gillis-Waas

de impact van hitte en droogte. Met deze problematieken in het achterhoofd, is de woonwijk omgevormd tot een groene oase met veel infiltratiemogelijkheden en boomschaduw. Het project transformeert een grijze buurt naar een biodiverse, groene ontmoetingsplaats. Bij de aanleg van het park is de verhardingsgraad zo laag mogelijk gehouden en waar mogelijk is bestaande verharding verwijderd.

Naast de afwateringsgracht – die voorheen ingebuisd was – werden twintig wilgen aangeplant, uitermate geschikt als bomen in een natte omgeving. De zone rond de gracht heeft bovendien een multifunctioneel karakter. De oorspronkelijk opgehoogde gronden werden deels terug verlaagd en ingericht met zitmuren. Zo kan de zone in de zomer fungeren als leefplek, maar in de winter ook dienst doen als buffer bij overvloedige neerslag. Deze infiltratie-ingrepen gaan zowel wateroverlast als verdroging tegen in de ruimere omgeving. Om de hittestress te minimaliseren, werden er naast de wilgen nog 21 andere bomen aangeplant, verspreid over het gebied.

Een mooi voorbeeld van een project dat niet alleen bescherming biedt

tegen de gevolgen van klimaatverandering, maar ook een aangename, koele omgeving voor de buurtbewoners creëert om in de toekomst te vertoeven.

Inspiratie voor de toekomst

Op de finaledag van de Openbaargroen-awards 2023 werd per provincie een klimaatbestendig project uit de twaalf laureaten voorgesteld. Deze projecten kunnen als inspiratie dienen voor andere lokale besturen om samen te werken aan een klimaatbestendige leefomgeving, en wie weet vanaf volgend jaar ook mee te dingen naar het label 'Klimaatbestendig project'.

Voor deze eerste uitreiking van het label hanteerde de jury kwalitatieve elementen bij de selectie van de laureaten. Vanaf 2024 moedigen we het gebruik van de tools op Klimaatportaal Vlaanderen aan, om zowel zicht te krijgen op de lokale kwetsbaarheden (via de IMPACT-tool), als om het milderend vermogen van ontwerpvarianten te achterhalen (via de PROJECT-tool). In een latere fase zullen we openbaargroenprojecten die aanspraak willen maken op het label, vragen om met de tools de klimaatbestendigheid van hun ontwerp aan te tonen.

Voor ondersteuning bij het gebruik van de verschillende klimaattools en advies rond een effectief klimaatadaptatiebeleid, kunnen steden en gemeenten een beroep doen op de lokale adviseurs klimaatadaptatie van de VMM via klimaatadviseurs@vmm.be.

www.vmm.be/klimaatportaal

Laureaten Klimaatbestendig project 2024

- Antwerpen-Berchem | Oud-Berchem
- Antwerpen-Merksem | Brusselstraat
- Bocholt | Onthardingsproject centrum
- Bornem | Branstbos
- Brugge | Park Maaïke Kerrebroeck
- Brugge | Steevens Park
- Gent | Inrichting H. Pillaertpark
- Heusden-Zolder | Groen hart Zolder
- Oostende | Lijnbaanstraat
- Peer | Landschapsinrichting scholencampus
- Sint-Gillis-Waas | Speelplaats school De Zandloper
- Zaventem | Zeen en Zavelbos

Park Maaïke Kerrebroeck | Brugge

